

Jakabné dr. Zubály Anna

Cél: a hibátlan írás!

A követelménymodul megnevezése:

Gépírás és iratkészítés

A követelménymodul száma: 1617-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-011-50

CÉL: A HIBÁTLAN ÍRÁS!

ESETFELVETÉS–MUNKAHELYZET

Titkári munkakörében főnöke Önnek diktálja a soron következő céges beszámolóját, amelynek tartalma a munkahelyi közérzet javítása és a munkahatékonyság növelése érdekében tett intézkedések eredményének összefoglalása, értékelése. A gépelés után a következő szöveg(részlet)tel szembesült:

„A munka hatékonyságának fejlesztése a cég valamennyi dolgozójának legfőbb érdeke. E cél sikeres gyakorlati megvalósítása érdekében fontosnak tartottuk feltenni a kérdést: Hogyan érezzük magunkat a munkahelyünkön? Fontos kérdés ez abból a szempontból, ha arra is választ szeretnénk kapni: hogyan lehet olyan munkahelyi lékkört teremteni, ami megfelel mindannyiunk vagy a nagy többség elvárásainak és a megfelelő körülményeket biztosítja a leghatékonyabb munkavégzéshez? Mivel életünk egy részét napi 8 órát – egyes munkahelyi vezetők még ennél is többet – töltünk a munkahelyünkön, ezért korántsem mindegy, hogy a cégünkönél töltött idő milyen hangulatba telik. A megfelelő légkör ugyanis a munkánkr és a magánéletünkre is erőteljes hatást gyakorol.

a dolgozói elégedettségmérés eredményeképpen arra a következtetésre jutottunk, hogy a munkahelyi közérzet javítása és a munka hatékonyság növelése érdekében szükséges lépések és legfőbb eszközeink azalábbiak lehetnek:

- a munkaszervezés javítása;*
- a dolgozók aktív részvételének biztosítása a cég döntéselőkészítő munkájában, valamint a célkitűzések és a megvalósításuk folyamatában;*
- a kommunikáció zavartalan biztosítása;*
- hatásos motivációs rendszer alkalmazása;*
- egyéni kariercélok biztosítása;*
- valamint a személyi kompetenciák fejlesztése... „*

Ugye Ön sem gondolja, hogy a fenti – hibákkal teli – írásmunkával sikeresen járulnánk hozzá cégünk munkahatékonyság-növelő célkitűzéseéhez? Nézzünk magunkba, legyünk kritikusak önmagunkkal és munkánkkal szemben! Hogyan tudná korrigálni a fenti írásmunka hibáit? Munkája minden fázisában legyen cél az **igényesség**, melynek egyik területe az **írásmunkák hibátlansága!**

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

1. A hiba, hibázás fogalma az írásmunkákban

A gépelt írásmunkákban hibázáson a normától, az elvártaktól való eltérést vagy szabály megszegését értjük, amelynek az írás folyamatában vagy/és az írásképpen is jelentkező eredménye van → ez a hiba.

Hiba a gépírási munkákban:

a) egy hibának számít:

- az elütés,
- betűcsere,
- betűkihagyás,
- betűbetoldás (fölösleges betű),
- hiányzó szóköz (írásjelek után is),
- felesleges szóköz (két leütésnél nagyobb szóköz szavak között),
- szabálytalan sorköz,
- szabálytalan sorkezdés,
- szabálytalan karakterformázás,
- szabálytalan bekezdésformázás,
- szabálytalan oldalbeállítás,
- váltó helytelen használatából eredő hiba (több szóra terjedően is),
- a kéz hibás tartásából eredő hiba (több szóra terjedően is),
- kihagyott szó,
- fölösleges szó,
- megváltoztatott szó,
- szórendcsere,
- az írásjelhiba,
- a helytelen elválasztásból eredő hiba,
- a számítógép helytelen használatából eredő hiba (pl. fölösleges billentyű megnyomásával kilépés a magyar nyelvű billentyűzetkiosztásból; betűtípus- vagy -méretváltás stb.),
- a helyesírási és/vagy nyelvhelyességi hiba (l. diktálás, önálló fogalmazás);

b) két hiba:

- a sorugrás (a hiány levonásával, illetve a többlet beszámításával; ilyenkor a fölöslegesen leírt szövegrészt is javítani kell),
- a teljes dokumentumra érvényes formahiba (formázási műveletek elmulasztása, hibázása).

Ha egy szóban több hiba is van, csak egy hibát kell számítani.

A gépírók munkájának minősítését a gépelt anyag (teljesítmény) mennyiségi és minőségi jellemzői adják. A mennyiséget leütésszámban mérjük, a minőségi ismérv a hibák számától függ. A gépelési munka minősítését a leütésszámhoz viszonyított hibaszám alapján adjuk meg. A gépírási gyakorlatban a minimálisan elfogadható szintű

teljesítmény: a gépirási készség alapján elvárható minimális leütésszámhoz viszonyított 6 vagy 4 ezrelékes hibahatár (azaz 1000 leütésben max. 6 vagy 4 hiba). A hibahatár mértéke attól függ, hogy javítóbillentyűt használ-e a gépiró vagy anélkül ír. Javítóbillentyű használata mellett szigorúbb az értékelés (1000 leütésben max. 4 hiba az elfogadható).

2. A gépelési munkák értékelése

	Javítás nélkül	Javítás alkalmazásával
jeles	0,00–0,2%	0,00–0,1%
jó	0,21–0,4%	0,11–0,2%
közepes	0,41–0,5%	0,21–0,3%
elégéses	0,51–0,6%	0,31–0,4%
elégtelen	0,61%–tól	0,41%–tól

Az értékelést az alábbi hibahatár-táblázatok segítik!

Hibahatár-táblázat (javítás nélkül)

Leütésszám	Jeles	Jó	Közepes	Elégéses	Elégtelen
300	0	1	2	–	3–
400	0	2	2	–	3–
500	0-1	2	3	–	4–
600	0-1	2	3	4	5–
800	0-1	2-3	4	–	5–
900	0-1	2-3	4	5	6–
1000	0-2	3-4	5	6	7–
1170	0-2	3-4	5	6-7	8–
1200	0-2	3-4	5-6	7	8–
1250	0-2	3-5	6	7	8–
1330	0-2	3-5	6	7-8	9–
1400	0-2	3-5	6-7	8	9–
1500	0-3	4-6	7	8-9	10–
1600	0-3	4-6	7-8	9	10–
1670	0-3	4-6	7-8	9	11–
1750	0-3	4-7	8	9-10	11–
1800	0-3	4-7	8-8	10	11–
1830	0-3	4-7	8-9	10-11	12–
2000	0-4	5-8	9-10	11-12	13–

Hibahatár-táblázat (javítás alkalmazásával)

Leütésszám	Jeles	Jó	Közepes	Elégséges	Elégtelen
800	0	1	2	3	4-
900	0	1	2	3	4-
1000	0-1	2	3	4	5-
1100	0-1	2	3	4	5-
1200	0-1	2	3	4	5-
1300	0-1	2	3	4-5	6-
1400	0-1	2	3-4	5	6-
1500	0-1	2-3	4	5-6	7-
1600	0-1	2-3	4	5-6	7-
1700	0-1	2-3	4-5	6	7-
1800	0-1	2-3	4-5	6-7	8-
1900	0-1	2-3	4-5	6-7	8-
2000	0-2	3-4	5-6	7-8	9-
2100	0-2	3-4	5-6	7-8	9-
2200	0-2	3-4	5-6	7-8	9-
2300	0-2	3-4	5-6	7-9	10-
2400	0-2	3-4	5-7	8-9	10-
2500	0-2	3-5	6-7	8-10	11-
2600	0-2	3-5	6-7	8-10	11-
2700	0-2	3-5	6-8	9-10	11-
2800	0-2	3-5	6-8	9-11	12-
2900	0-2	3-5	6-8	9-11	12-
3000	0-31	4-6	7-9	10-12	13-

3. A hiba javítása

A hiba javításának a gépírásban többféle értelmezése van:

- a) Jelenti egyrészt a normához, a szabályhoz, a szükségeshez való **igazítást** – a további hibák megelőzése érdekében – az elkövetett norma- vagy szabályszegés helyreigazítását célzó, elsősorban helytelenül végzett tevékenységből eredő hibák, típushibák javítását szolgáló gyakorlatok révén. Típushibán bizonyos írásmennyiségben vagy időtartamban ugyanazon hiba többszöri elkövetését, a hibafajta ismétlődését értjük.

A hiba sokféle lehet:

- homogéngátlás (azonos vagy ellentétes irányú mozdulatok zavaró hatása, pl. *viszont* → *veszont*),
- figyelmi hibák (pl. szavak, toldalékok „átköltései”: *arra kell emlékeznünk* → *arra kell emlékeztetni*),
- elő- és utóvételi hibák (pl. *mindig kemény* → *mindik kemény*; *fog írni* – *for írni*),
- sorugrás (a másolóanyagot nem követi a tekintet),
- szabályellenes írásmód (pl. számok, írásjelek szabálytalan írása),
- fogáshibák (pl. *munkában* – *mumkában*),
- betűsorrendi hibák (pl. *tulajdon* – *tualjdon*)
- helyesírási hibák (l. diktálás utáni íráskor gyakori),
- emocionális hibák (pl. *receptor* → *repcetor*) stb.

Ahhoz, hogy az elkövetett hibát javítani tudjuk, keresnünk kell a hiba, a hibázás okait, különösen a típushibákat előidéző körülményeket. A hibastatisztikai vizsgálatok szerint a hibázások – a **hibák kb. 70%-a** – **téves leütésből** erednek, amelyek elsősorban:

- a helyzeti hasonlóságból (pl. szomszédos vagy szimmetrikusan elhelyezkedő betűk: *hiába* → *giába*; *tankönyv* → *tankünyv*),
- hangzási (pl. *takar* → *tagar*) vagy
- grafikai hasonlóságból erednek (pl. *nagyít* → *magyít*)

- b) A hibajavítás másik értelmezése: a hiba **korrigálása**, azaz az írás folyamatában történő hibák, hibázások helyesbítése. Ehhez szükséges a törlő-javító billentyűk gyors és szakszerű kezelésének ismerete. Nem mindegy, hogy a tanulás mely szakaszában lehet alkalmazni a törlő-javító billentyűt. A tanulás kezdetén mindenképpen elkerülendőnek tartjuk a javítóbillentyű használatát, mert gátolja a betűk biztonságos fogás- és leütéstechnikájának rögzülését, valamint a hibátlanságra törekvés igényességének kialakulását; figyelmetlenségre, lazaságra szoktat.

A billentyűk biztonságos és helyes kezelésének elsajátítása után szükséges, hogy a javítóbillentyű használata is automatikusan és „vakon” történjen. Ehhez ki kell alakulnia a gépíróban egy belső kontrollnak, amely révén az írás folyamatában észreveszi, hogy

hibázott, nem pedig a képernyőről – esetleg utólagosan – kap információt az elkövetett hibáiról.

A Backspace billentyű használata mindenképpen vakon kell, hogy történjen (l. jobb kéz kisujj használatával). Ehhez megfelelő gyakorlatot kell biztosítani. A Delete (Del) elsősorban az írásmunka utólagos korrigálásakor használatos javítóbillentyű. Ilyenkor azt is figyelembe kell venni, hogy a kurzor mely állásában melyik javítóbillentyű használata lesz a legcélszerűbb. Helytelen gyakorlat az, ha egy sor közepén meglátott hiba miatt töröljük, „visszafejtjük” a teljes sort. Ilyen esetekben a szövegben való mozgáshoz segíthet a kurzorbillentyű gyors kezelése.

A szövegszerkesztő program beépített helyesírás-ellenőrzőjének alkalmazásához is célszerű hozzászoknunk, amely a gépelési munkánk utólagos ellenőrzését, hibajavítási munkánk megerősítését szolgálja. Sajnos nem tekinthető tökéletesen megbízhatónak, helyesírási kérdésekben a Magyar Tudományos Akadémia által kiadott helyesírási szótárak az irányadók.

- c) A **hibajelzési technika** jelenti a hibajavítás harmadik értelmezését. Ebben – elektronikusan tárolt írásmunkák esetén – tekintettel vagyunk a szövegszerkesztő program által kínált lehetőségekre. A gépírási gyakorlatban különösen a tartalmi kiemelésekre is szolgáló karakterformázásokat alkalmazzuk, pl. aláhúzás, *dőlt*, **félkövér** karakterek, vagy ezek együttes alkalmazása, **színek** használata stb. További jelzésekre is szükségünk lehet, pl. hiányjel: √ beszúrása szimbólumok közül; sortévesztés: ||; D – H betűjelzés (diktálási, hallási hiba). plusz (+)—mínusz (-) jelek alkalmazása hiányzó vagy többletleütése jelzésére stb. Ezeket a jelzéseket és szöveges észrevételeket megjegyzés beszúrásával tudjuk a legegyszerűbben megtenni.

Kinyomtatott írásmunka esetén is ezeket a jelzéseket kell alkalmazni.

Ha gépírásoktató, –tanuló programmal dolgozunk, ezt a munkát a program végzi el helyettünk.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. Javítóbillentyű használata (jele: ←)

é ← (törlés)é, é ← (törlés)é, é ← (törlés)é,

tisztessét←g, kezdén←s , járadél←k, idéu←znek, fém←nyes
hazó←ám, ba←átor, vigyú←áz, fg←áradt, ml←áskor, lé←átszat
k←lakbér, ved←lem, mes←legség, og←lyankor, rága.←lmazás,
tal←karít, munm←kaerő, leld←kiismeret, j←kiváló, lakii←k,
fel←jleszt, f←jelent, díz←jaz, kih←jelent, mau←jdnem

másv←fajta, g←elvidéki, kil←fejtés, ff←igyelem, efé←féle,
halas←dás, véf←dekezik, marag←dt, megengee←dhet, les←dól,
kóa←sói, mes←gsért, elvix←sel, késss←el, dicx←sér, l←sőt
mars←ad, visszé←aél, alá←aposan, hats←almas, megállp←apít

Eredmény

tisztesség, kezdés, járadék, idéznek, fényes hazám, bátor,
vigyáz, fáradt, máskor, látszat lakbér, velem, melegség,
olyankor, rágalmazás, takarít, munkaerő, lelkiismeret,
kiváló, lakik, fejleszt, jelent, díjaz, kijelent, majdnem

másfajta, felvidéki, kifejtés, figyelem, efféle, haladás,
védekezik, maradt, megengedhet, ledől, késői, megsért,
elvisel, késsel, dicsér, sőt, marad, visszaél, alaposan,
hatalmas, megállapít

Előbb az **é** betű javításával kezdünk, hiszen a kisujjnak az eddigiekhez képest is nagyobb utat kell megtennie az **é** betűről, ezért a billentyűkezelés biztonsága elsődleges. Utána sorban a jobb, majd a bal oldali alapsor betűi következzenek, végül valamennyi betű javítására kerüljön sor. Célszerű több részletben beiktatni a javítóbillentyű használatának gyakorlóanyagát, mert a „szándékos” hibázás javítását célzó feladat figyelemösszpontosítást igényel. A betűző írásmód segít a törlőbillentyű vakon történő elsajátításban is.

2. A gyors hibaellenőrzés technikája

Sorgyakorlásban nem soronként, hanem oszloponként kell a leírt szakaszt áttekinteni. Egymás alatt azonos betűk, szavak szerepelnek, az oszlopos javítással sokkal gyorsabban, pontosabban lehet megtalálni a hibákat.

A szorgalom támasz a középszerű tehetég számára is. (Seneca)
A szorgalom támast a középszerű tehetség számára is. (Seneca)
A szorgalom támasz a középszerű tehetség számáar is. (Seneca)

Keresse meg és jelölje a hibát!

Megoldás

A szorgalom támasz a középszerű tehetég számára is. (Seneca)
A szorgalom támast a középszerű tehetség számára is. (Seneca)
A szorgalom támasz a középszerű tehetség számáar is. (Seneca)
3 h.

3. A teljesítmény megállapítása

A korábbi gépírási gyakorlatból tudjuk, hogy leütésnek számít minden

- betű-, szám- vagy írásjelbillentyű,
- sorváltás és oldalváltás (szükség esetén),

- nagybetű és egyes írásjelek írásához szükséges váltó.

A leütésszámot tizes kerekítéssel adjuk meg 5-től fölfelé, alatta lefelé kerekítünk, majd jelezzük a hibák számát is.

Számolja ki az alábbi szöveg leütésszámát, keresse meg és jelölje hibáit, majd a teljesítményt tüntesse fel a gépelt anyag alatt!

Az emberi életet jellemzi, hogy állandóan újabb és újabb célokat tűz ki magának, és ezeket megpróbálja megvalósítani. Ha valaki nem tud többé célt kitűzni maga elé, elveszti motivációit, és ez egy egésztelen állapotot indukál. Sokszor éppen a legsikeresebb emberek a legveszélyeztetettebbek, mivel a siker után attól rettegnek, hogy a sikerességüket nem tudják újabb sikerrel bizonyítani.

Megoldás

Az emberi életet jellemzi, hogy állandóan újabb és újabb célokat tűz ki magának, és ezeket megpróbálja megvalósítani. Ha valaki nem tud többé célt kitűzni maga elé, elveszti motivációit, és ez egy egésztelen állapotot indukál. Sokszor éppen a legsikeresebb emberek a legveszélyeztetettebbek, mivel a siker után attól rettegnek, hogy a sikerességüket nem tudják újabb sikerrel bizonyítani.

390/2

4. Az írásmunka értékelése

A fenti információk ismeretében ellenőrizze, aláhúzással jelezze a bevezetőben található írásbeli anyagban elkövetett hibákat, majd értékelje az írásmunkát! Határozza meg a hibák fajtáit!

„A munka **hatékonosságának** fejlesztése a cég **valamennyi** dolgozójának legfőbb érdeke. E cél sikeres gyakorlati **megvalósítása** érdekében fontosnak tartottuk feltenni a **kérdést:Hogyan** érezzük magunkat a munkahelyünkön? Fontos kérdés ez abból a szempontból, ha arra is választ szeretnénk kapni: hogyan lehet olyan munkahelyi **lékkört teremtni**, ami megfelel mindannyiunk vagy a nagy **többség** elvárásainak és a megfelelő körülményeket biztosítja a leghatékonyabb munkavégzéshez? Mivel életünk egy **részét napi 8 órát** – egyes munkahelyi vezetők még ennél is többet – töltünk a munkahelyünkön, ezért korántsem mindegy, hogy a cégünknel töltött idő milyen **hangulatba** telik. A megfelelő légkör ugyanis a **munkánkr** és a magánéletünkre is erőteljes hatást gyakorol.

a dolgozói elégedettségmérés eredményeképpen arra a következtetésre jutottunk, hogy a munkahelyi közérzet javítása és a **munka hatékonyság** növelése érdekében szükséges lépések és legfőbb eszközeink **azalábbiak** lehetnek:

- a munkaszervezés javítása;
- a dolgozók **aktív** részvételének biztosítása a cég **döntéshozókészítő** munkájában, valamint a **célkitűzések** és a megvalósításuk folyamatában;
- a **kommunikáció** zavartalan biztosítása;
- hatásos **motivációs** rendszer alkalmazása;
- egyéni **kariercélok** biztosítása;
- valamint a személyi **kompetenciák** fejlesztése... „

Az eredmény: 1310/20 hiba.

Ez a munka bizony nem tölthetne el elégedettséggel bennünket. Remélhetőleg Ön is így van ezzel! Az elégedetlenségünk annál is nagyobb lehet, ha mindez a munkahelyünkön, pl. egy vezető munkatárs tevékenységét lenne hivatott segíteni.

Írja le a fenti szöveget helyesen!

A megoldás

„A munka hatékonyságának fejlesztése a cég valamennyi dolgozójának legfőbb érdeke. E cél sikeres gyakorlati megvalósítása érdekében fontosnak tartottuk feltenni a kérdést: Hogyan érezzük magunkat a munkahelyünkön? Fontos kérdés ez abból a szempontból, ha arra is választ szeretnénk kapni: hogyan lehet olyan munkahelyi légkört teremteni, ami megfelel mindannyiunk vagy a nagy többség elvárásainak és a megfelelő körülményeket biztosítja a leghatékonyabb munkavégzéshez? Mivel életünk egy részét, napi 8 órát – egyes munkahelyi vezetők még ennél is többet – töltünk a munkahelyünkön, ezért korántsem mindegy, hogyan a cégünkönél töltött idő milyen hangulatban telik. A megfelelő légkör ugyanis a munkánkra és a magánéletünkre is erőteljes hatást gyakorol.

A dolgozói elégedettségmérés eredményeképpen arra a következtetésre jutottunk, hogyan a munkahelyi közérzet javítása és a munkahatékonyság növelése érdekében szükséges lépések és legfőbb eszközeink az alábbiak lehetnek:

- a munkaszervezés javítása;
- a dolgozók aktív részvételének biztosítása a cég döntés-előkészítő munkájában, valamint a célkitűzések és a megvalósításuk folyamatában;
- a kommunikáció zavartalan biztosítása;
- hatásos motivációs rendszer alkalmazása;
- egyéni karriercélok biztosítása;
- valamint a személyi kompetenciák fejlesztése... „

Az elkövetett hibáinkat célszerű többször – helyes formában – leírni. Az ismétlések révén rögzül a helyes fogásirány, leütéstechnika, illetőleg a szó írásalakja. Az írásjelhibákat mondatokban ajánlatos gyakorolni, s igyekezni kell megjegyezni helyes írásmódjukat.

hatékonyságának valamennyi megvalósítása légkört teremteni, többség hangulatban munkánkra munkahatékonyság az alábbiak aktív döntés-előkészítő célkitűzések kommunikáció motivációs karriercélok kompetenciák

Fontosnak tartottuk feltenni a kérdést: Hogyan érezzük magunkat a munkahelyünkön? Mivel életünk egy részét, napi 8 órát töltünk a munkahelyünkön, ezért korántsem mindegy, hogyan a cégünkönél töltött idő milyen hangulatban telik.

5. A hibák, hibázások megelőzése

A gépirás során arra kell törekednünk, hogy megelőzzük a hibákat, a hibázásokat, illetve a rossz szokások kialakulását:

- utasítás szerinti gyakorlatokkal, amelyek a norma, a szabály szerinti helyes beidegződést segítik;
- tartós figyelem- és koncentrációképesség fejlesztésével;
- folyamatos önellenőrzéssel;
- a hibák javításával – a hibaforráshoz igazodóan.

6. Hibastatisztika készítése

A hibák eredményes kiküszöböléséhez és a továbbiak elkerülése érdekében készítsen hibastatisztikát az írásmunkákban elkövetett hibákról. Tanára segítségével elemezzék a hibákat, készítsenek a hibaforrás jellegének megfelelő javítógyakorlatokat!

7. Gyakorlatok a hibátlanság erősítésére

- *Ujjtechnikai gyakorlatok*

A különböző ujjtechnikai gyakorlatokkal egy-egy ujj koncentrált erősítése érhető el. Ugyanakkor lehetőség adódik a ritkán előforduló betűkapcsolatok gyakorlására is, amely a fogás- és leütéstechnika biztonságát erősítheti.

- *Betűkapcsolatok*

Ha azt tapasztaljuk, hogy valamely betű fogása nem elég biztos, vagy a betűkapcsolat írása nehézkes, meg kell erősíteni az írásbiztonságot. Célszerű azonban – a hibák megelőzése végett – a statisztikailag fontosnak ítélt betűkapcsolatokat sorra venni.

- *Nehéz betűfogások*

A gépírásban nehéz betűfogásnak számítanak azok a betűkapcsolatok, amelyeket egymás után ugyanazon a kézen lévő ujjakkal kell ütnünk. Tovább nehezedik a betűfogás, ha ugyanazon kéz ugyanazon ujjára esnek az egymást követő billentések, s még tovább, ha kettőnél több ilyen jellegű betűkapcsolatot kell írunk. A nehézségen nemcsak a billentyűk elérésének nehezebb módját értjük – ami a klaviatúra konstrukciójából ered –, hanem az írás ütemét (tempóját) lassító betűkapcsolatok írását is.

- *Betűkettőzések*

A nehéz betűfogások között sajátos jellegűek a betűkettőzések. Ezek egyrészt a sebességet befolyásolják – főként gátolják –, másrészt pedig hibázási lehetőséget hordoznak. Gyakorlásuk ütemes írásra ajánlott.

- *Szógyakorlatok*

A különböző szempontból összeállított szógyakorlatok alkalmasak a kezek, ujjak ügyesítésére, a mozgások csiszolására, finomítására. Ugyanakkor ritkán előforduló vagy idegen szavak írása nagyobb figyelmet igényel, ezért a hibátlanságot is fokozza. A helyesírási problémákat hordozó szavak írása a tudatosságot erősíti, feltéve, ha tisztazzuk írásmódjának okát és mikéntjét.

– ***Váltógyakorlatok***

A nagybetűk írása nemcsak a váltó biztonságos kezeléséhez járulnak hozzá, de alkalmasak helyesírási problémák tisztázására is.

– ***Mondatgyakorlatok***

A mondatok tartalmi mondanivalójukkal változatosak, ugyanakkor gyors, lendületes írást tesznek lehetővé. 1–3–5 percig lehet írni egy-egy mondatot, azonban a feladat érvényességét szigorúan a hibátlansághoz kell kötni. Gyakori, hogy hibázás esetén a feladatot újrakezdjük. Ezzel nagyobb összpontosításra, akaratra készítjük a gépírót, illetőleg önmagunkat.

– ***Helyesírási gyakorlatok***

A gépírásban nemcsak a helytelenül, tévesen leírt betűk okozhatnak hibát, hanem a pontatlan, bizonytalan helyesírási ismeretek is. Különösen a diktálás utáni írásban, vagy az önálló fogalmazású szövegekben fordulhatnak elő. A gépíró nem engedheti meg magának, hogy munkája értékét gépelési, helyesírási, vagy akár nyelvhelyességi hiba csökkentse.

Ha valaki nem biztos a tudásában, munkája ellenőrzéséhez alkalmazza a szövegszerkesztő program beépített helyesírási-ellenőrző funkcióját, vagy használja a megbízható nyomtatott szótárak valamelyikét, s nem utolsósorban bővítsé ismereteit.

– ***Figyelemösszpontosító gyakorlatok***

A figyelemösszpontosító gyakorlatok – különösen, ha egy-egy alkalommal több feladatra is sor kerül – igen fárasztóak lehetnek. Ezek a feladatok ugyanis a figyelem tartós koncentrálását igénylik. Ezért tekintettel kell lennünk a feladat nehézségi fokára, a gépíró hangulatára, munkakedvére stb., hiszen egyébként előfordulhat, hogy ellenkező hatást érzünk el a feladattal. A gyakorlat vagy megoldási módjának érdekességével, játékos, különleges jellegével felkelthetjük a munkakedvet és ébren tartható a figyelem.

– ***Szövegyakorlatok***

A különféle gépírási gyakorlatok alapvető célja, hogy a gépelő a tízujjas vakírás technikájával mindenféle szöveget, írásjelet, számot képes legyen folyamatosan – megállás, a billentyűk keresése nélkül – és minél kevesebb hibával begépelni. A szövegek feldolgozása az eddigi gyakorlatoknak megfelelő lehet: a szövegalkotó betűkapcsolatok, szavak, kifejezések, mondatok kiemelésével és feldolgozásával.

A hibátlanság erősítésekor az időtényező ne legyen elsődleges szempont, a hangsúly a biztos és helyes fogásokra, a hibátlanság adatbevitelre essen. A feladatmegoldás (gyakorlat) érvényességét, eredményességét mindig a hibátlansághoz kell kötni.

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Ujjtechnikai gyakorlatok

- Írja a sorokat lehetőség szerint többször, a jobb- és balkezes gyakorlatokat felváltva! Az idegen szavak jelentéseit keresse meg az Idegen szavak szótárában!

Jobb kéz

Mutatóujj

ajj sjj djj fjj kjj ljj éjj jja jjs jjd jjf jjf jjk jjl jjé
hajjal pejjel hajjal pejjel hajjal pejjel hajjal pejjel haj

jhjhj jhjhj jhjhj jhjhj jhjhj jhjhj jhjhj jhjhj jhjhj jhjhj
vajha, lajhár vajha, lajhár vajha, lajhár vajha, lajhár vaj
sahja, cehe, sahja, cehe, sahja, cehe, sahja, cehe, sah

jujuj jujuj jujuj jujuj jujuj jujuj jujuj jujuj jujuj jujuj
bajusz jutalom bajusz jutalom bajusz jutalom bajusz jutalom
bábuja tujafa bábuja tujafa bábuja tujafa bábuja tujafa báb

jzjzj jzjzj jzjzj jzjzj jzjzj jzjzj jzjzj jzjzj jzjzj jzjzj
aljzat gezzír aljzat gezzír aljzat gezzír aljzat gezzír alj
gázjel vézzjel gázjel vézzjel gázjel vézzjel gázjel vézzjel

jmjmj jmjmj jmjmj jmjmj jmjmj jmjmj jmjmj jmjmj jmjmj jmjmj
majmai kajmán majmai kajmán majmai kajmán majmai kajmán maj
gémje hímje gémje hímje gémje hímje gémje hímje gémje hímje

jnjnj jnqnj jnqnj jnqnj jnqnj jnqnj jnqnj jnqnj jnqnj jnqnj
hajnal fejnek hajnal fejnek hajnal fejnek hajnal fejnek haj
kenjed kínjai kenjed kínjai kenjed kínjai kenjed kínjai ken

Középső ujj

kkk k,k kkk k,k kkk k,k kkk k,k kkk k,k kkk k,k kkk k,k kkk
makk sakk makk sakk makk sakk makk sakk makk sakk makk sakk
jelek, kajak, jelek, kajak, jelek, kajak, jelek, kajak, jel
barakk, tarokk, barakk, tarokk, barakk, tarokk, barakk, tar

kikik kikik kikik kikik kikik kikik kikik kikik kikik kikik
kirág védik kirág védik kirág védik kirág védik kirág védik
lakik kikel lakik kikel lakik kikel lakik kikel lakik kikel
kicsikart kiskirály kicsikart kiskirály kicsikart kiskirály

Gyűrűsujj

lll l.l lll l.l lll l.l lll l.l lll l.l lll l.l lll
hallja kellene hallja kellene hallja kellene hallja kellene
Igal. Pécel. Kecel. Tarcsl. Gyál. Kengyel. Szajol. Lengyel.
Szakáll. Korall. Pasztell. Rosszall. Sarkall. Zöldell. Kell.

lolol lolol lolol lolol lolol lolol lolol lolol lolol lolol
sorold lovász sorold lovász sorold lovász sorold lovász old
dolog elolt dolog elolt dolog elolt dolog elolt dolog elolt
felolvasol lovagolsz felolvasol lovagolsz felolvasol lovagol

lölöl lölöl lölöl lölöl lölöl lölöl lölöl lölöl lölöl lölöl
tejföl lötyög tejföl lötyög tejföl lötyög tejföl lötyög föl
fölcsleg felölel fölösleg felölel fölösleg felölel fölösleg
lövöldözöl föltörlöd lövöldözöl föltörlöd lövöldözöl törlöd

Kisujj

aée séé déé féé jée kéé léé éée éea éés ééd ééf ééj éék éél
helyéért elvéért helyéért elvéért helyéért elvéért helyéért

éáééé éáééé éáééé éáééé éáééé éáééé éáééé éáééé éáééé éáééé
ráérő fáért ráérő fáért ráérő fáért ráérő fáért ráérő fáért ráérő fáért
melléáll eléállt melléáll eléállt melléáll eléállt melléáll

épépe épépe épépe épépe épépe épépe épépe épépe épépe épépe
tépek épség tépek épség tépek épség tépek épség tépek épség
péntek lepény péntek lepény péntek lepény péntek lepény pék
képért pépes képért pépes képért pépes képért pépes képért,

éőéőé éőéőé éőéőé éőéőé éőéőé éőéőé éőéőé éőéőé éőéőé éőéőé
főétel mentőé főétel mentőé főétel mentőé főétel mentőé főé

éúéúé éúéúé éúéúé éúéúé éúéúé éúéúé éúéúé éúéúé éúéúé éúéúé
borjúé búért borjúé búért borjúé búért borjúé búért borjúé,

éűéűé éűéűé éűéűé éűéűé éűéűé éűéűé éűéűé éűéűé éűéűé éűéűé
gyűrűé tűért gyűrűé tűért gyűrűé tűért gyűrűé tűért gyűrűé,

éüéüé éüéüé éüéüé éüéüé éüéüé éüéüé éüéüé éüéüé éüéüé éüéüé
feléüt eléül feléüt eléül feléüt eléül feléüt eléül feléüt,

éóéóé éóéóé éóéóé éóéóé éóéóé éóéóé éóéóé éóéóé éóéóé éóéóé
óévi autóé óévi autóé óévi autóé óévi autóé óévi autóé óévi

é-é-é é-é-é é-é-é é-é-é é-é-é é-é-é é-é-é é-é-é é-é-é é-é-é
át-é-rez meg-é-rint át-é-rez meg-é-rint át-é-rez meg-é-rint
mellé-ér tev-ért mellé-ér tev-ért mellé-ér tev-ért é-vért

Bal kéz**Mutatóujj**

aff sff dff fff jff kff lff éff ffa ffs ffd fff ffj ffk ffl
affér blöff affér blöff affér blöff affér blöff affér blöff

fgfgf fgfgf fgfgf fgfgf fgfgf fgfgf fgfgf fgfgf fgfgf fgfgf
légfék afgán légfék afgán légfék afgán légfék afgán légfék,

frfrf frfrf frfrf frfrf frfrf frfrf frfrf frfrf frfrf frfrf
térfél friss térfél friss térfél friss térfél friss térfél,

ftftf ftftf ftftf ftftf ftftf ftftf ftftf ftftf ftftf ftftf
gátfal kaftán gátfal kaftán gátfal kaftán gátfal kaftán gát

fvfvf fvfvf fvfvf fvfvf fvfvf fvfvf fvfvf fvfvf fvfvf fvfvf
széfváz távfutó széfváz távfutó széfváz távfutó széfváz táv

fbfbf fbfbf fbfbf fbfbf fbfbf fbfbf fbfbf fbfbf fbfbf fbfbf
csúfból lábfej csúfból lábfej csúfból lábfej csúfból lábfej

Középső ujj

add sdd ddd fdd jdd kdd ldd édd dda dds ddd ddf ddj ddk ddl
vidd ródd vidd ródd vidd ródd vidd ródd vidd ródd vidd ródd vidd ródd

deded deded deded deded deded deded deded deded deded deded
idejár delfin idejár delfin idejár delfin idejár delfin ide
kedély szedés kedély szedés kedély szedés kedély szedés kedd
eledel védedeledeled védedeledeled védedeledeledeledeled

dcdcd dcdcd dcdcd dcdcd dcdcd dcdcd dcdcd dcdcd dcdcd dcdcd
nádcukor kádcsap nádcukor kádcsap nádcukor kádcsap nádcukor
filcdarab ércdús filcdarab ércdús filcdarab ércdús filcdarab

ecece ecece ecece ecece ecece ecece ecece ecece ecece ecece
pecsét fecni pecsét fecni pecsét fecni pecsét fecni pecsét,
henceg repce henceg repce henceg repce henceg repce henceg,
december cecelégy recepted december cecelégy recepted cecei

Gyűrűsujj

ass sss dss fss jss kss lss éss ssa sss ssd ssf ssj ssk ssl
ésszel lássuk ésszel lássuk ésszel lássuk ésszel lássuk ész

swsws swsww swsww swsww swsww swsww swsww swsww swsww swsww
sworn thews sworn thews sworn thews sworn thews sworn thews

sxsxs sxsxs sxsxs sxsxs sxsxs sxsxs sxsxs sxsxs sxsxs sxsxs
fixszel faxszal fixszel faxszal fixszel faxszal fixszel fax

xwxwx xwxwx xwxwx xwxwx xwxwx xwxwx xwxwx xwxwx xwxwx xwxwx
waxwing waxwork waxwing waxwork waxwing waxwork waxwing wax

Kisujj

aaa saa daa faa jaa kaa laa éaa aaa aas aad aaf aaj aak aal
hazaad ruhaalj hazaad ruhaalj hazaad ruhaalj hazaad ruhaalj

aqaqa aqaqa aqaqa aqaqa aqaqa aqaqa aqaqa aqaqa aqaqa aqaqa
aqualung aquarium aqualung aquarium aqualung aquarium aqua

aíáíá íáíá íáíá íáíá íáíá íáíá íáíá íáíá íáíá íáíá
próbaív odaígér próbaív odaígér próbaív odaígér próbaív oda

ayaya ayaya ayaya ayaya ayaya ayaya ayaya ayaya ayaya ayaya
anyahajó folyamat anyahajó folyamat anyahajó folyamat anya

aqáíay aqáíay aqáíay aqáíay aqáíay aqáíay aqáíay aqáíay aqá
ayuila bábaír aymara ayuila bábaír aymara ayuila bábaír aya

2. feladat

Gyakori betűkapcsolatokat tartalmazó szavak

- ▶ Szavanként, soronként többször, esetleg szakaszonként folyamatosan írható a statisztikailag leggyakrabban előforduló betűkapcsolatokat - az előfordulás sorrendjében - tartalmazó gyakorlóanyag.

szilárd használat veszélyes természetes százszor rendszerint
elmélet jellemző hízeleg felvonás levelezés elhárít ismételt
természet élet élettér ellenvetés értetlen felelete felettes
kegyelem gyulladás gyöngy kígyó győzelem gyógyítók gyorsírók
csendes zendülő reneszánsz egyensúly fenyegető létfenntartás

tea terület technikai retek vétek tegezés átvétel technológia
építés kiejtés hízelgés ízesítés építész segítség szeletelés
vélemény életképes szemlélet szerelem lehelet selejt szemle
legyőzi begörbít egyszerű szegez legyengül hegyező elegendő
szóttas szonettek tettenérés bizottsággal szeretteim hattyúi

tavaszi fiatalság margaréta kakastaréj halhatatlan kárhoztat
derék természet gerenda tenger kerekés verem szervez cserép
medve emelget csemete meggy emelkedő gyermek meteor kemence
gyanú annál hanyatló anyag sanyargat szanaszét százan olyan
vállal dalnok palota halad alkotók haladék találkozó halastó

azért hazakísér lazsál azonban bazilika fazék azonnali lazít hatalmas gyakorlat faggat áldozat izgatott miattam katolikus lektor szelektál verekedik rekamié ekkora tekézik érdekesség nyakkendő takarmány taktika szakmunkás kakukk rakéta csaknem zerge zene vazelin zeke kazetta szende szerény szegény rezeg

kerék fekete kefe bakelit kerül fecske lecke kellemes keszon verekszik féreg kereszt merre reggeli berendez remete remegő mese esernyőt baleset testvér mérges szilveszter messzeségek kényes hiány bálvány aranyos iszonyúan jogosítvány nyeresemény tehenek nehézség úgynevezett nemcsak zenekart vénember nekem

frissít iskola bisztró kisszótár szó is, hang is, tiszta kis csemete remény türelem nemzetközi cement győzelem helyettem másképp óvodás vásárlás túrázás vonzódás nyomdász teáskannát polgár olvad politika gondolt gomolyag korcsolya dollár polc berendezés adóbevallás cserbenhagy betegség bezzeg kábeltévé

3. feladat

Nehéz betűfogásokat tartalmazó szavak

- ▶ Az alábbi szavak írását nehéz betűfogások teszik szokatlanná - bár a szavak mennyiségét elnézve, talán nem is olyan szokatlan a magyar nyelvben. A szavakat egyenként, soronként, esetleg folyamatosan célszerű írni. Ez utóbbi esetén az elhibázott szót önmagában írja egy-egy soron át!

odaadó hazaenged odaítélt szabály kacaj akad staféta nagyobb aranyos tavasz hallgató szavazat taxis ráér áhít fáklya éber járkál karám utalvány zápor barázdabajban bíbor odább sebtől habcsók labda verébfióka eb gondolat jobbról többször gömbvas kacat ecet címzés loccsan harcba tánctánc árbozca kvarcgömb

harcra kincs ráncatlan harcvonal dalnok derekas díszes addig ködben kádcsap ködfátyol földgáz hadra maradt védve leadó él ideesik leíró lebegő kecses ébred befed egész erő esik keret heves extra éhség éjfél érték élmény rémes ének szépül elnéz feladat fajta csúfít széfben koffer frakk csúfság gabona hős

végez kiségit lúgból jégcsap tagdíj légfűtés agg régről házi jégspport megtesz légvonal fehér hiszen hogyan kioszt, hócipő köhög humor húsvét enyhül hűség kiáll valakié kiiktat pincér kiölt kiutál kiüresedik iparos ijeszt melyik kilincs lánchíd jutalom elején zajong ihlet vígan írás lázít szív játék ékkő

ütjük jóság jövőre fejőnő simán gyapjú önfejű béklyó röntgen tulajdon, örökzöld lőtávolság széljegyzet kényelmes indítóit különóra számösszeg nélkülöz zsámoly homlokzat üzembavar jós

ellenőr ítélőért önműködő kénpor koptató váltóügyek dűlőúton
öszön zászló örököl kultúra műértés lépnének beborít sántít

Betűkettőzések

- ▶ Az alábbi szógyakorlat a gyakrabban együtt járó betűkettőzéseket tartalmazza
– ábécé-sorrendben –, amelyeket ütemre ajánlatos írni.

óraadás aknaalj alááll rááldoz előbbi abból lánccal koccint
addig kedd leejt beesett efféle koffer függő léggömb kiitta
háziipar kisujj zajjal mekkora sakkozás hallatlan vállalata
fémmunkás kommentár antenna benn koordinál miképpen lappang
hőforrás korrigál mentesség friss adottság itt szívvel izzó

4. feladat

Szógyakorlatok

- ▶ A szógyakorlatok írásmódja a betűkapcsolatokéhoz hasonló lehet: szavak, sorok
ismétlésével, szakaszok folyamatos írásával lehet lendületesebbé tenni az írást.
Ügyelnie kell arra, hogy csak a hibátlanul elvégzett feladat elfogadható!

Gyakori szavak

amely magyar után ország minden elnök maga kormány város aki
szerint forint első ember pedig össze német munka élet lehet
egyik állam neki akar jelent kérdés doktor valami vissza hol
egész olyan között ugyan világ törvény három adás arra volna
verseny kerül irat teljes mellett akkor nagyobb csapat állás

Rövid szavak

kor küld sőt fej tűz hisz szív per hát baj dísz táv míg harc
tett tét eső oda, nyer hon gól pad rossz gyógy sors szól úti
holt súly tör jel tölt fok nyit néz tan elv bér tár bor kelt
kény szél holt agy kert alj báb csap dönt csal blúz csőd dal
fény bolt kulcs dob fagy ért fék bőr forr mar friss híd kedv

Hosszú szavak

- ▶ Írja a szavakat 30 másodpercig! Csak akkor léphet tovább egy-egy szóra, ha az előző hibátlan lett!

faanyagtartalma pályaválasztás hidegháborúhoz zöldfőzelék adókedvezmény időjárás-jelentést szűkkörűen választóvonal csapatparancsnok érelmeszesedés fémérzékeny görgőscsapágy kellemetlenkedik fenyőfafajta írógépjavítás lélekjelenlét tisztviselői zongorahangoló ösztönözzön gyógyszállóinkból rendőrfőnöknő pipereszappan terményraktár szélesebséggel töltőtolltinta kulturáltság útlevélújítás külügyminiszter válaszleveleivel nyereseménykönyveket baleset-biztosításunk

Idegen szavak

- ▶ Értelmezze az alábbi idegen szavak jelentését! Ha nehézségei vannak, használja az Idegen szavak szótárát!

abszolút bruttó centralizál delegáció elegáns fakultatív genetika história ideális joviális kategória licitál ion monetáris navigátor ominózus ökológia pesszimista izolál reprezentál specifikus tendencia verbális zseniروز lobby implicite nominális szankció quadriga winchester xilofon

Váltógyakorlat

- ▶ Írjon az ábécé-rendnek megfelelő sorrendben személyneveket vagy/és településneveket!

5. feladat**Helyesírási gyakorlatok****Ékezetkirakó**

- ▶ Tegye ki az ékezeteket az alábbi szövegben a hiányzó helyekre, és írja le a szöveget? Mely természeti építményről van szó, s honnan való a szövegrész?

“Egy hegylanc közepén keresztültörve tetejeről talapjaig, negy mertföldnyi messzeségben, ketoldalt hatszáz labtól haromezerig emelkedő magas, egyenes sziklafalak, közepett az ovilág oriás folyama, az Ister: a Duna. A ranehezülő víztömeg törte-e magának e kaput, vagy a föld alatti víz repeszte ketfele a hegylancot? Neptun alkotta-e ezt, vagy Volcán? Vagy ketten együtt? A mű Istene! Ahhoz hasonlot meg a mai istenutanzo kor vaskezü emberei sem birnak alkotni... Mintha egy templom közelednek felenk, melyet oriasok epitettek, pillerekkel, melyek köszálak, es oszlopokkal, melyek toronymagasak, csodalatos kolosszalakokat emelve a felmagaslo parkanyokra, mikben a kepzelem

szentek szobrait látja, s e templom csarnoka negy mertföldnyi
tavolba melyed, fordul, kanyarodik, új templomot mutat, más
falcsoportokkal, más csodaalakokkal...”

Párkereső

- ▶ A magánhangzók rövid-hosszú használatában jelentésbeli eltérések lehetnek. Keresse meg az alábbi szavaknak a hosszú magánhangzóikban eltérő párait! Értelmezze a szópárok jelentéseit!

áru, bab, bajos, bal, barka, bárók, berek, birok(ra kel),
bor, borsot, büntetted, eléd, eke, felek, falu, fogat,
fogod, hordod, huzat, kar, karos, kerek, kert, kiirt, kor,
lap, mar, mered, nyilas, oda, örült, öt, papa, páratlan,
rak, sok, szel, török, tüzet, ütök, veres, vesz, vet

Magánhangzó-javító

- ▶ Válassza ki, és írja le az alábbi szavak toldalékos alakjai közül azokat, amelyeket helyesnek ítél, majd javítsa a hibásakat!

bír	bírál	bírkózik
bíz(ik)	bíznak	biztos
fűz	fűzek	fűzes
gyúl	gyullad	gyúlnak
híd	hidat	hidas
hír	hírlík	hirdet
húsz	huszas	huszad
húz	húzás	húzal
ín	inal	ínnal
kín	kinál	kinlódik
nyúl	nyulat	nyúlak
nyílt	nyilván	nyíltan
nyír	nyirat	nyírás
szív	szívlel	szívtelen
szúr	szúrkál	szurdok
szűn(ik)	szűnet	szűntet
tíz	tízes	tized
tűr	tűrő	türelem
tűz	tűzel	tűzzel
új	újság	ujít

Szövegtagolás

- ▶ Tegye ki az írásjeleket, és tagolja mondatokra az alább idézett regény részletét, majd írja le helyesen a szöveget! Tudja-e, honnan való a leírás részlete?

nem messze a háztól abban az irányban amerre az ajtó nyílt egy olyan bükkfát találtam amilyen nem sok lehet az Isten földjén nem is nagy volt hanem a nagyok között is óriás a dereka olyan vastag hogy az én ölemmel háromszor sem értem körül akkora odva neki hogy szorultságból szobául szolgálhattott volna s az eluralkodott rengeteg ágaira fel lehetett volna rakni egy falut erősen vágyakoztam felmenni reá de ehhez lajtorja kellett volna s az nem volt így hát tovább folytattam az utat vagyis egy olyan erdőszélen mentem keresztül ahol egyformán tanyázott a bokor a sarjúerdő és az óriási fa volt ott többféle bodzabokor és többféle áfonyasarj csipkerózsa-bokor és berkenyebokor dárdás fűzfa és egy egy nyomorék boróka beljebb elvegyesen bükkfa cserefa gyertyánfa nyírfa és többféle fenyőfa s mindezek között egy egy kőrisfa és juharfa kértek engedelmet növésre

Szójelentés röviden – hosszan

- ▶ Mikor, milyen jelentésben használjuk az alábbi szópárok rövid, illetve hosszú mássalhangzós alakját? Írja a szavakat rövid, majd hosszú mássalhangzókkal!

ál – áll;	bölcsé – bölccsé;	fed – fedd;
fejel – fejjel;	felet –felett;	fen – fenn;
hal – hall;	kel – kell;	kedvel – kedvvel;
kiált – kiállt;	könyvel – könyvvel;	len – lenn;
megy – megyy;	meny – menny;	rendel – renddel;
sarkal – sarkall;	szál – száll;	szível – szívvel;
tervel – tervvel;	tol – toll;	új – ujj;
vál(ik) – váll;	var – varr	

Rövid vagy hosszú → egy vagy kettő?

- ▶ Rövid vagy hosszú mássalhangzót írunk-e az alábbi szavak kipontozott helyén álló mássalhangzóból? Írja a szavakat diktálás után helyesen!

gyű.**l**.ik, u.**j**.atlan, egyé.**b**., kiá.**l**.ás, a.**g**.ancs,
 kiá.**l**.tvány, e.**gy**.et, uzso.**n**.a, a.**g**.asztó, mú.**l**.ik,
 bü.**f**.é, o.**r**.gazda, má.**l**.ik, istá.**l**.ó, maga.**s**.abb, e.**gy**.é,
 baro.**k**., szaká.**l**., szó.**l**.ő, gu.**g**.ol, te.**l**.ik, szalo.**n**.a,
 hí.**j**.án, he.**g**.eszt, ró.**l**.a, kicsinye.**l**., sá.**p**.adt,
 kevese.**l**., kö.**p**.eny, be.**z**.eg, ko.**l**.éga, ki.**s**.ebbség,
 erő.**s**.en

Egybe vagy külön?

- ▶ Egybe (1) vagy külön (2) írjuk az alábbi szavakat? Húzza át a helytelen megoldást! Vagy talán mindkét írásmód helyes – más-más jelentésben? Ha igen, tegyen a szavak/kifejezések után x-et? Ezek után a helyes szavakat/szókapcsolatokat írja le!

1	2	x
háziasszony	házi asszony	
vajaskifli	vajas kifli	
házifeladat	házi feladat	
kézimunka	kézi munka	
légierő	légi erő	
tízórai	tíz órai	
ágrólszakadt	ágról szakadt	
földieper	földi eper	
háromszög	három szög	
napilap	napi lap	
földiboldogság	földi boldogság	
ezermester	ezer mester	
jótáll	jót áll	
barátfüle	barát füle	
kézikönyv	kézi könyv	

6. feladat

Figyelem-összpontosító gyakorlatok

Tükörírás

- ▶ A feladat végezhető szavankénti vagy a teljes mondat tükörírásával. Ha szavanként írja visszafelé a mondatot, rendezze középre a sorokat!

Ha erőd kevés, feleúton kidőlsz, de ne feküdj le az út elején!

Szóépítés vagy lebontás

- ▶ Különleges képformákat alkothat egy-egy szó betűnkénti – esetleg mondat szavankénti – felépítésével, illetve lebontásával. Használja ki a tabulátor és sorrendezés funkcióit is!

tisztesség
szerénység
becsület
lelkiismeret
segítőkézség

Csak akkor szólalj meg, ha szebbet tudsz mondani, mint a csend!

Küzdelmek szülik a csodát!

7. feladat

Szöveggyakorlatok

Milánói másolás

- ▶ Írja folyamatosan a szöveget! Ha hibázott, kezdje újra!
- ▶ Feloszthatja a szöveget meghatározott részekre (sorokra, szakaszokra), s csak akkor léphet az újabb szövegrészre, ha hibátlanul írta le az adott szakaszt.

Mindannyian tapasztaltuk már, hogy életünk során egy-egy sikeres szakasz után kisebb-nagyobb hanyatlás következett. Ez természetesnek tekinthető, nem lehet egy életen át maximális erőbedobással küzdeni, azonban törekedni kell arra, hogy mielőbb visszajussunk a csúcsra. Az emberi életet jellemzi, hogy állandóan újabb és újabb célokat tűz ki magának, és ezeket megpróbálja megvalósítani. Ha valaki nem tud többé célt kitűzni maga elé, elveszti motivációit, akkor ez egy egészségtelen állapotot indukál. Gyakran hallhatunk olyan esetekről, amikor az illető elveszítve a hitét, az alkoholhoz, drogokhoz nyúl átmeneti megoldást remélve problémáira. Ebben sokszor éppen a legsikeresebb emberek a legveszélyeztetettebbek, mivel a siker után attól rettegnek, hogy a sikerességüket nem tudják újabb sikerrel bizonyítani. A kiégés nem más, mint egy fáradt, hitevesztett állapot, amelyben az egyén feladja minden vágyát, elképzeléseit, úgy érzi nem képes a megvalósításra. Ennek veszélye napjainkra egyre nagyobb, figyelniük kell azokra a tünetekre, amelyek a kiégésre utalnak. Fontos, hogy mielőbb felismerjük azokat a jeleket, amelyek veszélyre hívják fel a figyelmet. Egy munkahelyi vagy akár iskolai környezetben fontos szerep hárul a munkatársakra, csoporttársakra, akik segítségére lehetnek a problémával küszködő egyénnek. Egy jó csapatban a kiégés lehetősége a minimális szintre csökkenthető.

Betűkettőzés

- ▶ A gyakorlatot betűzéssel, ütemre kell írnia, különösen akkor, ha a szövegben - vagy más gyakorlatokban - elhibázta a betűkettőzést!

Mindannyian kisebb-nagyobb következett erőbedobással mielőbb visszajussunk jellemzi állandóan újabb és újabb többé akkor állapotot hallhatunk illető Ebben legsikeresebb rettegnek attól legveszélyeztetettebbek sikerességüket sikerrel kell hitevesztett Ennek nagyobb mielőbb egyénnek csökkenthető

Nagy ugrások - nehéz fogások

- ▶ Írja a nehéz betűkapcsolatot és a hozzá kapcsolódó szavakat ütemre 1-1 soron át vagy 1-1 percig! Hibázás esetén kezdje újra a feladatot! Csak akkor léphet tovább a következő kapcsolatra/szóra, ha hibátlanul oldotta meg a feladatot.

yat hanyatlás
ünk életünk
mál maximális
csr csúcsra
küz küzdeni
űzn kitűzni
iói motivációi
uká indukál
gya gyakran
set esetekről

iko amikor
ítv elveszítve
koh alkoholhoz
ves elvesztve
mái problémáira
kép elképzeléseit
ves veszélye
gye figyelmet
küd küszködő
gít segítségére

Hosszú szavak

- ▶ Figyelje meg az alábbi szavakat, majd írja őket egyenként emlékezetből 1-2, vagy 3 percig! Csak hibátlan feladatmegoldás esetén léphet tovább a következő szóra!

Mindannyian
tapasztaltuk
erőbedobással
legsikeresebb
egészségtelen
visszajussunk
munkatársakra
természetesnek
megvalósításra
csoporttársakra

- ▶ Bontsa le az alábbi szót betűnként! Folytassa a megkezdett sort!
- ▶ Sikeres feladat esetén a felépítéssel is próbálkozhat!

legveszélyeztetettebbek legveszélyeztetettebbe

- ▶ Ismétlje meg a szövegmásolást!

MEGOLDÁSOK

1. feladat

Az idegen szavak jelentései: sworn (angol) = esküt tett; thews (angol) = izmok, inak; fix = állandó, biztos, végleges, változatlan; fax = információt telefon segítségével papíron továbbító irodatechnikai eszköz; waxwing (angol) = csonttollú madár; waxwork (angol) = viaszbáb, viaszfigura; aqualung = könnyűbúvár légzőkészülék; aquarium = akvárium; aquila = római légiók hadijelvénye: kiterjesztett szárnyú sas; ayмара = dél-amerikai, igen ősi kultúrájú népcsoport

4. feladat

Szógyakorlatok

Váltógyakorlat

Anna Ádám Bernadett Cecília Csilla Dénes Elek Ferenc Gergő
Gyula Hedvig Judit Katalin Lilla Mariann Nándor Orsolya Ónod
Örs Péter Sarolta Szilárd Tamara Ulrik Valéria Zoltán Zsolt

Agárd Ártánd Budapest Cegléd Csongrád Debrecen Esztergom
Fertőd Gégény Gyula Hajdúnánás Ibrány Jászberény Kaposvár
Levelek Mátraháza Nádudvar Nyíregyháza Oroszlány Örkény
Peresznye Révfülöp Sárospatak Szeged Tatabánya Udvari
Újfehértó Üröm Vásárosnamény Zalaszentmárton Zsarolyán

5. feladat

Helyesírási gyakorlatok

Ékezetkirakó

“Egy hegylánc közepén keresztültörve tetejéről talapjáig, négy mértföldnyi messzeségben, kétoldalt hatszáz lábtól háromezerig emelkedő magas, egyenes szilafalak, közepett az óvilág óriás folyama, az Ister: a Duna. A ránehezülő víztömeg törte-e magának e kaput, vagy a föld alatti víz repeszté kétfelé a hegyláncot? Neptun alkotta-e ezt, vagy Volcán? Vagy ketten együtt? A mű Istené! Ahhoz hasonlót még a mai istenutánzó kor vaskezü emberei sem bírnak alkotni... Mintha egy templom közelednék felénk, melyet óriások építettek, pillérekkel, melyek kőszalak, és oszlopokkal, melyek toronymagasak, csodálatos kolosszalakokat emelve a felmagasló párkányokra, mikben a képzelem szentek szobrai látja, s e templom csarnoka négy mértföldnyi távolba mélyed, fordul, kanyarodik, új templomot mutat, más falcsoportokkal, más csodaalakokkal...” Jókai Mór: Az aranyember (A Vaskapu)

Párkereső

áru - árú, bab - báb, bajos - bájos, bal - bál, barka - bárka, bárok - bárók, berek - bérek, birok - bírok (bírók), bor - bór, borsot - borsót, büntet - büntett, ebed - ebéd, eléd - éled, eke - éke, felek - félek, falu - falú, fogat - fogát, fogod - fogód, hordod - hordód, huzat - húzat, kar - kár, karos - káros, kerek - kérek - kerék, kert - kért, kiirt - kiírt, kor - kór, lap - láp, mar - már, mered - méred, nyilas - nyílás, oda - óda, örült - örült, öt - őt, papa - pápa, páratlan - párátlan, rak - rák, sok - sók, szel - szél, török - tőrök - török, tüzet - tűzet, ütök - ütők, veres - véres - verés, vesz - vész, vet - vét.

Magánhangzó-javító

bír, bírál, **birkózik**; bíz(ik), bíznak, biztos; fűz, fűzek, füzes; gyúl, gyullad, gyúlnak; híd, hidat, **hidas**; hír, hírlík, hirdet; húsz, **húszas**, huszad; húz, húzás, **huzal**; ín, inal, innal; kín, **kínál**, **kínlódik**; nyúl, nyulat, **nyulak**; nyílt, nyilván, nyíltan; nyír, **nyírat**, nyírás; szív, **szívlel**, **szívtelen**; szúr, **szurkál**, szurdok; szűn(ik), **szünet**, **szüntet**; tíz, tízes, tized; túr, **túró**, türelem; tűz, tüzel, tűzzel; új, újság, **újít**;

Szövegtagoló

“Nem messze a háztól, abban az irányban, amerre az ajtó nyílt, egy olyan bükkfát találtam, amilyen nem sok lehet az Isten földjén. Nem is nagy volt, hanem a nagyok között is óriás. A dereka olyan vastag, hogy az én ölemmel háromszor sem értem körül. Akkora odva neki, hogy szorultságból szobául szolgálhatott volna; s az eluralkodott rengeteg ágaira fel lehetett volna rakni egy falut. Erősen vágyakoztam felmenni reá, de ehhez lajtorja kellett volna, s az nem volt. Így hát tovább folytattam az utat. Vagyis egy olyan erdőszélen mentem keresztül, ahol egyformán tanyázott a bokor, a sarjúerdő és az óriási fa. Volt ott többféle bodzabokor és többféle áfonyasarj, csipkerózsabokor és berkenyebokor, dárdás fűzfa és egy-egy nyomorék boróka; beljebb elvegyesen bükkfa, cserefa, gyertyánfa, nyírfa és többféle fenyőfa. S mindezek között egy-egy kőrisfa és juharfa kértek engedelmet növésre.”

Tamási Áron: Ábel a rengetegben

Szójelentés röviden – hosszan

ál (hamis)	áll (az arc része; nem ül)
bölcsé (a bölcs tulajdona)	bölccsé (bölcs lesz belőle)
fed (takar)	fedd (korhol)
fejel (pl. a labdajátékban)	fejvel (pl. fejvel megy a falnak)
felet (valaminek a felét)	felett (pl. asztal felett)
fen (élez)	fenn (fölül)
hal (állat; nem él)	hall (tágas belső tér; füllel felfog)
kedvel (szereti, örül neki)	kedvvel (örömmel)
kel (káposztaféle növény; ébred)	kell (szükséges)
keletlen (nem kelt meg/ki/el)	kelletlen (rosszkedvű)
kiált (hangosan szól)	kiállt (kívülre állt; mellé állt)
könyvel (adatokat rögzít)	könyvvel (a könyv társaságában)
len (növény)	lenn (alul)
megy (halad)	meggy (ízletes bogyós gyümölcs)
meny (a fia felesége)	menny (égbolt)
rendel (rend szerint fogad)	renddel (pl. a renddel együtt)
sarkal (sarokkal lát el)	sarkall (ösztökél, buzdít)
szál (pl. gyufaszál, hajszál)	száll (röpül; megalszik valahol)
szível (kedves neki)	szívvel (pl. szívvel-lélekkel)
tervel (fontolgat)	tervvel (pl. a tervvel együtt)
tol (maga előtt mozgat)	toll (madártoll; íróeszköz)
új (nem régi)	ujj (testrész)
vál(ik) (lesz valamivé)	váll (testrész)
var (seben képződő felület)	varr (pl. tűvel)

Rövid vagy hosszú → egy vagy kettő?

gyúlik, ujjatlan, egyéb, kiállítás, agancs, kiáltvány, egyet, uzsonna, aggasztó, múlik, büfé, orgazda, mállik, istálló, magasabb, eggyé, barokk, szakáll, szőlő, guggol, telik, szalonna, híján, hegeszt, róla, kicsinyel-kicsinyell, sápadt, kevesell, köpeny, bezzeg, kolléga, kisebbség, erősen,

Egybe vagy külön?

1	2	x
háziasszony	házi-asszony	
vajaskifli	vajas kifli	x
házi feladat	házi feladat	
kézimunka	kézi munka	x
légierő	légi erő	
tízórai	tíz órai	x
ágrólszakadt	ágról szakadt	x
földieper	földi eper	
háromszög	három szög	x
napilap	napi lap	
földiboldogság	földi boldogság	
ezermester	ezer mester	x
jótáll	jót áll	
barátfüle	barát füle	x
kézikönyv	kézi könyv	

6. feladat

Figyelem-összpontosító gyakorlatok

Tükörírás

Ha aH
erőd dőre
kevés, ,sévek
feleúton notúelef
kidőlsz, ,zslődik
de ed
ne en
feküdj jdükef
le el
az za
út tú
elején! !néjele

Ha erőd kevés, feleúton kidőlsz, de ne feküdj le az út elején!
!néjele tú za el jdükef en ed ,zslődik notúelef ,sévek dőre aH

Szólebontás és -felépítés

Folytathatja tovább a sorokat, különböző grafikát alkotva!

tisztesség tisztessé tisztess tisztess tiszte tiszte tiszt tiszt is ti t
t ti tis tisz tiszt tiszte tisztess tisztess tisztessé tisztesség

s s
sz sz
sze sze
szer szer
szeré szeré
szerén szerén
szerény szerény
szerénys szerénys
szerénysé szerénysé
szerénység szerénység

becsület becsület becsület becsület becsület becsület becsület
becsület becsület becsület becsület becsület becsület
becsület becsület becsület becsület becsület
becsület becsület becsület becsület
becsület becsület
becsület

lelkiismeretlelkiismeret
lelkiismere lelkiismere
lelkiismer lelkiismer
lelkiisme lelkiisme
lelkiism lelkiism

lelkiis	lelkiis
lelki	lelki
lelki	lelki
lelk	lelk
lel	lel
le	le
l	l
le	le
lel	lel
lelk	lelk
lelki	lelki
lelki	lelki
lelkiis	lelkiis
lelkiism	lelkiism
lelkiisme	lelkiisme
lelkiismer	lelkiismer
lelkiismere	lelkiismere
lelkiismeret	lelkiismeret

segítőkészség
 egítőkézsé
 gítőkézs
 ítőkész
 tőkés
 öké
 k
 öké
 tőkés
 ítőkész
 gítőkézs
 egítőkézsé
 segítőkészség

Csak akkor szólalj meg, ha szebbet tudsz mondani, mint a csend!
 akkor szólalj meg, ha szebbet tudsz mondani, mint a
 szólalj meg, ha szebbet tudsz mondani,
 meg, ha szebbet tudsz
 ha szebbet

Csak akkor szólalj meg, ha szebbet tudsz mondani, mint a csend!
 akkor szólalj meg, ha szebbet tudsz mondani, mint a
 szólalj meg, ha szebbet tudsz mondani,
 meg, ha szebbet tudsz
 ha szebbet

Ha másolással alakítja ki a formákat, akkor nem volt becsületes! Ne feledje:

Küzdelmek
 Küzdelmek szülik
 Küzdelmek szülik a
 Küzdelmek szülik a csodát!

Küzdelmek
 Küzdelmek szülik
 Küzdelmek szülik a
 Küzdelmek szülik a csodát!

IRODALOMJEGYZÉK

Forrai Sándor - Forrai Sándorné - S. Forrai Rege: Gépírás számítógépen II. Forrai Gazdasági Akadémia Kft., Budapest, 2002.

Jakabné dr. Zubály Anna: Írásgyakorlatok I. haladó gépírók számára. Bessenyei Kiadó, Nyíregyháza, 2004.

Jakabné dr. Zubály Anna: Írásgyakorlatok II. Bessenyei Kiadó, Nyíregyháza, 2006.

Gépírásjavító szoftverek (pl. WinJav)

Magyar helyesírási szótár. A Magyar Tudományos Akadémia szabályai szerint (szerk.: Fábíán Pál, Deme László, Tóth Etelka). MTA, 2005.

A magyar helyesírás szabályai (szerk.: Bajor Péter). Akadémiai Kiadó, 2006.

Akadémiai helyesírási szótár. Akadémiai Kiadó, 2009.

Helyesírási kézikönyvtár (szerk.: Deme László, Fábíán Pál, Tóth Etelka). Akadémiai Kiadó, 1994.

Helyesírási tanácsadó szótár (szerk: Deme László, Fábíán Pál). Terra, 1983.

Helyesírás (szerk.: Laczkó Krisztina, Mártonfi Attila). Osiris Kiadó, 2004.

<http://helyesiras.lap.hu>

<http://magyarhelyesiras.hu>

<http://szotar.sztaki.hu>

A(z) 1617-06 modul 011-es szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
33 346 01 1000 00 00	Irodai asszisztens
33 346 01 0100 31 01	Gépíró
33 346 01 0100 31 02	Gépíró, szövegszerkesztő
54 346 01 0010 54 01	Idegen nyelvi titkár
54 346 01 0010 54 02	Iskolatitkár
54 346 01 0010 54 03	Ügyintéző titkár

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
10 óra

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1–2008–0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.
Telefon: (1) 210–1065, Fax: (1) 210–1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató